

ΠΟΡΙΣΜΑ

(άρθρο 4 παρ. 6 του ν. 3094/2003)

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά τα άρθρα 3 και 4 του Ν. 3094/2003, εξέτασε αναφορές αναγνωρισμένων πολιτικών προσφύγων (βλ. ενδεικτικά τις υπ' αριθ. πρωτ. 11575/2004, 8976/2005) σχετικά με την άρνηση κάποιων Δ.Ο.Υ. να απαλλάξουν αυτούς από τον φόρο μεταβίβασης για αγορά πρώτης κατοικίας, βάσει του Ν. 1078/1980. Σε συνέχεια της αιτιολογημένης άρνησης των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών να συμμορφωθούν με τις υποδείξεις του, ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει το παρόν Πόρισμα.

1. Ιστορικό

Αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες, με αιτήσεις τους στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ., ζήτησαν απαλλαγή από τον φόρο πρώτης κατοικίας βάσει της διάταξης του άρθρου 1 του Ν. 1078/80, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα, καθώς και επιστροφή του καταβληθέντος σε κάποιες περιπτώσεις ποσού φόρου.

Οι αιτήσεις αυτές απορρίφθηκαν με επίκληση της υπ' αριθ. 1080792/1428/0013/ΠΟΛ.1162/10.07.1989 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, η οποία ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι δικαιούχοι της απαλλαγής μπορούν να είναι μόνον Έλληνες πολίτες και πολίτες Ε.Ε. που κατοικούν στην Ελλάδα. Με έγγραφά του ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε τόσο στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. όσο και στη Διεύθυνση Φορολογίας του Υπουργείου Οικονομικών επισημαίνοντας ότι, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 23 και 29 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, που έχει κυρωθεί με το Ν.Δ. 3989/59, και υπερισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, κάθε αντίθετης διάταξης του εθνικού δικαίου, η ελληνική έννομη τάξη επιβάλλει κατ' αρχήν στους

αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες την ίδια φορολογική μεταχείριση με τους ημεδαπούς. Με τα ίδια έγγραφα, επισημαινόταν εξάλλου ότι αυτή η θέση έχει γίνει δεκτή και από την εγχώρια νομολογία (ΔΠρΑθ 12231/2003, 1507/2005), σύμφωνα με την οποία οι διατάξεις περί απαλλαγής εφαρμόζονται και στους πρόσφυγες που κατοικούν στην Ελλάδα, η ανωτέρω δε αναφερθείσα υπουργική απόφαση, που ορίζει ότι δικαιούχοι μπορούν να είναι μόνο Έλληνες πολίτες, σύμφωνα με την ίδια νομολογία κείται εκτός νομοθετικής εξουσιοδότησης του Ν. 1078/80, και, κατά το μέρος που με αυτήν θεσπίζονται πρόσθετες νέες προϋποθέσεις, είναι μη νόμιμη. Και τούτο, επειδή στην εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 12 του ίδιου νόμου, παρέχεται εξουσιοδότηση μόνο για τον καθορισμό του τρόπου διαπιστώσεως της συνδρομής στο πρόσωπο του αγοραστή των προϋποθέσεων απαλλαγής και όχι η θέσπιση νέων προϋποθέσεων, όπως η ελληνική ιθαγένεια.

Με βάση τα παραπάνω, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από τις ως άνω Δ.Ο.Υ., να μεταβάλουν την αρνητική τους στάση όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 1078/80 σε φορολογουμένους στερουμένους της ελληνικής ιθαγένειας, που έχουν ωστόσο αναγνωρισθεί ως πολιτικοί πρόσφυγες και να επανεξετάσουν τα υποβληθέντα αιτήματα απαλλαγής ως προς τις λοιπές προϋποθέσεις που απαιτεί ο νόμος για να τους χορηγηθεί η ως άνω φοροαπαλλαγή, ανακαλώντας τις αρχικές απορριπτικές τους πράξεις. Ωστόσο, η Διεύθυνση Φορολογίας Κεφαλαίου του Υπουργείου Οικονομικών παρέμεινε αμετακίνητη στις απόψεις της.

2. Εφαρμοστές διατάξεις

Οι διατάξεις του άρθρου 1 §§ 1,3 του ν. 1078/80, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ορίζουν τα ακόλουθα:

«Συμβάσεις αγοράς εξ ολοκλήρου και κατά πλήρη κυριότητα ακινήτου από έγγαμο απαλλάσσονται από το φόρο μεταβίβασης, εφόσον ο αγοραστής ή ο

σύζυγος ή οποιοδήποτε από τα ανήλικα τέκνα αυτού δεν έχει δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή επικαρπίας ή οίκησης σε άλλη οικία ή διαμέρισμα που πληροί τις στεγαστικές ανάγκες της οικογένειάς του ή δικαίωμα πλήρους κυριότητας επί οικοπέδου οικοδομήσιμου ή επί ιδανικού μεριδίου οικοπέδου, στο οποίο αντιστοιχεί εμβαδόν κτίσματος που πληροί τις στεγαστικές τους ανάγκες και βρίσκονται σε δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων.

Η περιοχή της τέως Διοικήσεως Πρωτεύουσας θεωρείται ως ένας δήμος.

Η απαλλαγή αυτή, υπό τας προϋποθέσεις του προηγούμενου εδ., παρέχεται και επί αγοράς κατά πλήρη κυριότητα ολοκλήρου του ακινήτου, υπό αμοτέρων των συζύγων.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται σε συμβάσεις μεταβίβασης ακινήτων με επαχθή αιτία, εφόσον ο αγοραστής δεν κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα.

Κατ' εξαίρεση, παρέχεται απαλλαγή κατά την αγορά οικίας, διαμερίσματος ή οικοπέδου από Έλληνες ή ομογενείς που εργάστηκαν στο εξωτερικό για έξι (6) τουλάχιστον χρόνια και είναι εγγεγραμμένοι σε δημοτολόγιο της χώρας, έστω και αν δεν κατοικούν κατά το χρόνο της αγοράς μόνιμα στην Ελλάδα.

Πουθενά στις ανωτέρω διατάξεις ή άλλες εφαρμοζόμενες σχετικά η ιδιότητα του Έλληνα πολίτη δεν φαίνεται να αναγορεύεται σε προϋπόθεση για την εφαρμογή της εν λόγω απαλλαγής. Αντίθετα κατά το άρθρο 1§ 3 της παραπάνω ρύθμισης, η ιδιότητα του πολίτη καθώς και εκείνη του ομογενούς που εργάστηκαν στο εξωτερικό, θεμελιώνουν λόγο εξαίρεσης από την εφαρμογή του μόνου κατά τη διατύπωση όρου και άσχετου κατ' αρχήν από την ιθαγένεια ή το γένος, δηλ. της ιδιότητας του φορολογουμένου που έχει μόνιμη κατοικία στη χώρα μας.

3. Η θέση της διοίκησης

Προκειμένου να αναπληρώσει την πρόδηλη απουσία του όρου της ελληνικής ιθαγένειας από τη ρητή και σαφή διατύπωση των εφαρμοστέων εν προκειμένω διατάξεων, η Διεύθυνση Φορολογίας Κεφαλαίου του Υπουργείου Οικονομικών αρκείται στην υιοθέτηση των επιχειρημάτων που περιέχονται στην –κατά πλειοψηφία ληφθείσα– υπ’ αριθ. 491/2001 γνωμοδότηση της Ολομέλειας του ΝΣΚ, την οποία και επικαλείται.

Σύμφωνα με την εν λόγω γνωμοδότηση, «..υποκείμενα της φοροαπαλλαγής είναι αποκλειστικά και μόνον Έλληνες πολίτες, με σκοπό τη διευκόλυνσή τους στην απόκτηση στέγης, κατ’ εφαρμογή της σχετικής συνταγματικής διάταξης και είναι ανεπίτρεπτη η επέκταση των υποκειμενικών ορίων της απαλλαγής αυτής, κατά τη γενική ερμηνευτική αρχή της στενής ερμηνείας των διατάξεων που θεσπίζουν φορολογικές απαλλαγές.

Περαιτέρω δε, το ελληνικό Κράτος δεν υποχρεούται από τις διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης της Γενεύης στην επέκταση του ως άνω ευεργετήματος στους αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες, καθώς, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας του Ν.Σ.Κ., οι διατάξεις της σύμβασης αποτελούν απλές επιταγές ή προτροπές προς τα προσχωρήσαντα κράτη και δεν τυγχάνουν άμεσης εφαρμογής στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών. Άλλωστε η σύμβαση (άρθρο 29) επιβάλλει την ίση μεταχείριση των προσφύγων σε σχέση με τους ημεδαπούς μόνο όσον αφορά τα φορολογικά βάρη και όχι τις φορολογικές απαλλαγές, ενώ σε θέματα στεγαστικής πρόνοιας (άρθρο 21) περιορίζεται στην εξίσωσή τους με τους αλλοδαπούς εν γένει, οι οποίοι στη χώρα μας δεν είναι δικαιούχοι απαλλαγής από το φόρο για αγορά πρώτης κατοικίας» και συνεπώς «...δεν είναι δυνατή η επέκταση του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 1 του Ν. 1078/1980 στους πρόσφυγες.»

4. Νομική αξιολόγηση

α. Υποκειμενικά όρια της απαλλαγής.

Εν πρώτοις, εντελώς αδικαιολόγητα φαίνεται να εκλαμβάνεται η τυχόν απαλλαγή των αναγνωρισμένων πολιτικών προσφύγων ως τελούμενη δήθεν κατά παράβαση της γενικής ερμηνευτικής αρχής της στενής ερμηνείας των φορολογικών νόμων. Και αυτό διότι επέκταση υποκειμενικών ορίων νοείται μόνον στις περιπτώσεις εκείνες όπου ο κύκλος των φορολογικώς υποχρέων προσώπων τυγχάνει εξ υπαρχής προσδιορισμένος, έστω και κατά τρόπο σχετικώς ασαφή και χρήζοντα ερμηνείας. Εν προκειμένω όμως μόνο κριτήριο για τον προσδιορισμό των υποκειμενικών ορίων που παρέχει τυπικός νόμος είναι η ιδιότητα του φορολογουμένου με μόνιμη κατοικία στη χώρα, ενώ, αντιθέτως, οι ιδιότητες του έλληνα ιθαγενούς και του ομογενούς εισάγονται αποκλειστικά –και περιορισμένα- ως λόγοι εξαίρεσης από τον κανόνα της μόνιμης κατοικίας στη χώρα, προκειμένης της θεμιτής επέκτασης της απαλλαγής, και όχι ως κατ' αρχήν προσδιορισμοί του κύκλου των δικαιούχων της απαλλαγής. Γι' αυτό ακριβώς και η το πρώτον δια κανονιστικής πράξης κατώτερης τυπικής ισχύος του εξουσιοδοτικού αυτής τυπικού νόμου εισαγωγή του μη προβλεπόμενου σε αυτόν όρου της ελληνικής ιθαγένειας είναι προβληματική ως προς τη νομιμότητά της, χωρίς να τίθεται εν προκειμένω κανένα ζήτημα στενής ερμηνείας φορολογικών διατάξεων.

β. Κανονιστική ισχύς Σύμβασης της Γενεύης.

Περισσότερο προβληματική ωστόσο εμφανίζεται η άρνηση του Υπουργείου Οικονομικών να παραδεχθεί τη δεσμευτικότητα κανόνων του διεθνούς δικαίου, όπως η Σύμβαση της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων, που έχει κυρώσει και καταστήσει τμήμα του εσωτερικού της δικαίου η χώρα μας (ν.δ. 3989 της 19/26 Σ/βρίου 1959 : περί κυρώσεως της πολυμερούς Συμβάσεως περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων (ΦΕΚ Α' 201)). Η διαπίστωση τόσο της γνωμοδότησης του ΝΣΚ όσο και της Διεύθυνσης Κεφαλαίου του Υπουργείου ότι οι διατάξεις της Σύμβασης της Γενεύης

συνιστούν απλές επιταγές ή προτροπές προς τα προσχωρήσαντα στη Σύμβαση κράτη και ότι δεν έχουν άμεση εφαρμογή στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών αυτών, δεν ευσταθεί, στο μέτρο που δεν αναγνωρίζει την κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος υπεροχή των κυρωμένων με νόμο Διεθνών Συνθηκών έναντι κάθε άλλης αντίθετης διάταξης όπως έχει ρητώς και κατ' επανάληψη αποφανθεί, ενόψει ακριβώς της εφαρμογής των διατάξεων της ίδιας Σύμβασης της Γενεύης, και η ελληνική νομολογία (βλ. αντί άλλων ΣτΕ 3103/97 και ad hoc τη ΔΠρΑ 1913/2007, για την οποία βλ. παρακάτω).

γ. Φορολογική απαλλαγή πρώτης κατοικίας και μέτρα στέγασης

Η διάταξη του άρθρου 29 παρ. 1 της εν λόγω Σύμβασης ορίζει ότι *«Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι δεν θα επιβάλλουν επί των προσφύγων φόρους ή τέλη, οιασδήποτε φύσεως, πέραν εκείνων ους, εις παρομοίας περιπτώσεις, επιβάλλουν εις τους υπηκόους αυτών»*. Επικουρικώς, το Υπουργείο Οικονομικών, υιοθετώντας την προαναφερθείσα θέση του Ν.Σ.Κ., αμφισβητεί την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης στην περίπτωση της φορολογικής απαλλαγής, επισημαίνοντας τον προνοιακό χαρακτήρα της φορολογικής απαλλαγής, από δε το γεγονός ότι η απαλλαγή αυτή αφορά την αγορά πρώτης κατοικίας συνάγει ότι εφαρμοστέο εν προκειμένω είναι το άρθρο 21 της Σύμβασης, σύμφωνα με το οποίο *«όσον αφορά την στέγασιν, αι Συμβαλλόμεναι Χώραι, εν ώ μέτρω το πρόβλημα τούτο διέπεται υπό νόμων ή κανονισμών ή υπόκειται εις τον έλεγχον των δημοσίων αρχών, θα επιφυλάσσουν εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών πρόσφυγας μεταχείρισιν όσον ένεστι ευνοϊκήν, οπωσδήποτε ουχί ολιγώτερον ευνοϊκήν της υπό τας ίδιαις συνθήκας εις τους αλλοδαπούς εν γένει επιφυλασσομένης»*.

Η άποψη αυτή του Υπουργείου Οικονομικών ωστόσο παραβλέπει κατ' αρχήν ότι με το άρθρο 23, σύμφωνα με το οποίο *«Αι Συμβαλλόμεναι Χώραι θα επιφυλάσσουν εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτών πρόσφυγας μεταχείρισιν οίαν και εις τους υπηκόους αυτών, όσον αφορά την υπό του Δημοσίου παρεχομένην πρόνοιαν και συνδρομήν»*, η εν λόγω Σύμβαση

εξομοιώνει πλήρως από πλευράς πρόνοιας και συνδρομής τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες με τους ημεδαπούς.

Κυρίως, όπως η άποψη του Υπουργείου εσφαλμένα υπάγει την εν λόγω φορολογική απαλλαγή στην περίπτωση των μέτρων στέγασης του άρθρου 21, διότι, αφ' ενός, όπως προκύπτει από τη διατύπωση αυτού του τελευταίου άρθρου, η εκεί αναφερόμενη μεταχείριση αφορά θετικά μέτρα και πολιτικές παροχικής διοίκησης με στόχο τη διασφάλιση της *στέγασης* των σχετικών δικαιούχων και *όχι την απόκτηση ιδιόκτητης στέγης*. Αντίθετα, η φορολογική απαλλαγή για την πρώτη κατοικία, ακόμη και αν κατ' αποτέλεσμα συνεπάγεται την κάλυψη στεγαστικής ανάγκης του δικαιούχου της, αποβλέπει στον όλως διάφορο από την απλή στεγαστική κάλυψη κοινωνικό σκοπό της διευκόλυνσης απόκτησης ιδιόκτητης πρώτης κατοικίας.

Επιπλέον δε η απαλλαγή αυτή δεν συνιστά θετική πολιτική παροχικής διοίκησης αλλά ανακατανομή φορολογικού βάρους μεταξύ των φορολογουμένων με βάση την τυχόν υφιστάμενη ή μη ιδιόκτητη κατοικία, ώστε να συνιστά φορολογικό μέτρο, που εμπίπτει οπωσδήποτε στο άρθρο 29 της Σύμβασης, και όχι μέτρο παροχικής διοίκησης. Άλλως, κάθε έκπτωση ή ανισοκατανομή φορολογικών βαρών, στο βαθμό που είναι ευαίσθητη σε κριτήρια κοινωνικού χαρακτήρα (λ.χ. κλιμάκωση φόρων με βάση το εισόδημα), θα έπρεπε να θεωρείται προνοιακό και όχι φορολογικό μέτρο.

δ. Η σαφής στάση της νομολογίας

Επιπλέον, τα ανωτέρω έχουν γίνει δεκτά και από τη νομολογία (ΔΠρΑθ 12231/2003), σύμφωνα με την οποία οι διατάξεις περί απαλλαγής εφαρμόζονται και στους πρόσφυγες που κατοικούν στην Ελλάδα, η ανωτέρω δε αναφερθείσα υπουργική απόφαση, που ορίζει ότι δικαιούχοι μπορούν να είναι μόνο Έλληνες πολίτες, κείται εκτός νομοθετικής εξουσιοδότησης του Ν. 1078/80, και κατά το μέρος που θεσπίζονται πρόσθετες προϋποθέσεις είναι μη νόμιμη. Και τούτο, επειδή στην εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 12 του ίδιου νόμου, παρέχεται εξουσιοδότηση μόνο για τον καθορισμό του τρόπου διαπιστώσεως της συνδρομής στο πρόσωπο του αγοραστή των προϋποθέσεων

απαλλαγής και όχι η θέσπιση νέων προϋποθέσεων, όπως η ελληνική ιθαγένεια (ΔΠρΑθ. 1507/2005) Κατά το διατακτικό και των δύο ως άνω αποφάσεων του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, οι προσφυγές έγιναν δεκτές και οι σχετικές πράξεις επιβολής φόρου ακυρώθηκαν. Η πρώτη μάλιστα εκ των δύο αποφάσεων δεν προσβλήθηκε εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών και κατά συνέπεια έχει καταστεί αμετάκλητη.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι κατά της υπ' αριθ. 1507/2005 απόφασης του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών ασκήθηκε έφεση από το Ελληνικό Δημόσιο, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αριθ. 1913/2007 απόφαση του (16^{ου}) Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Σύμφωνα με το σκεπτικό της εφετειακής απόφασης, από τις διατάξεις του Ν. 1078/80 και ιδίως από αυτές του άρθρου 1 § 3 *«συνάγεται ότι η απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτου λόγω αγοράς πρώτης κατοικίας παρέχεται όχι μόνο σε Έλληνες υπηκόους, αλλά γενικώς σε φυσικά πρόσωπα τα οποία κατοικούν μόνιμως στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, ενώ «..ο εφεσίβλητος ανεξαρτήτως του εάν εμπίπτει στο πεδίο προστασίας των διατάξεων της πολυμερούς Συμβάσεως...της Γενεύης (οι οποίες κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος αποτελούν ανασπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε τυχόν άλλη αντίθετη διάταξη νόμου), πληρούσε, κατά το χρόνο της επίδικης αγοράς...τις προϋποθέσεις που απαιτεί ο νόμος για τη χορήγηση της ένδικης απαλλαγής, όπως ορθά έκρινε η εκκαλούμενη απόφαση, ο περί του αντιθέτου λόγος έφεσης κατά τον οποίο ο εφεσίβλητος δεν δικαιούται απαλλαγής διότι αυτή χορηγείται μόνο σε Έλληνες πολίτες που κατοικούν στην Ελλάδα και όχι σε αλλοδαπούς, ούτε και εμπίπτει στις διατάξεις της πολυμερούς Σύμβασης της Γενεύης περί της Νομικής κατάστασης των προσφύγων, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.»*

Όπως κρίθηκε με την υπ' αριθ. 2176/2004 απόφαση της Ολομελείας του ΣτΕ, σε περίπτωση ακύρωσης ατομικής διοικητικής πράξης με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, λόγω του ότι η διοικητική πράξη έχει στηριχθεί σε κανονιστική πράξη της Διοίκησης που δεν έχει νόμιμο εξουσιοδοτικό έρεισμα, η Διοίκηση έχει υποχρέωση να ανακαλέσει τις λοιπές ομοίου περιεχομένου

ατομικές διοικητικές πράξεις, εφόσον υποβληθεί σχετική αίτηση από πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον.

στ. *Διάκριση λόγω ιθαγένειας ή λόγω εθνικότητας*; Τέλος, αν γινόταν δεκτή η θέση του Υπουργείου περί εξ υπαρχής αποκλεισμού των πολιτικών προσφύγων αλλά και των αλλοδαπών εν γένει από το μέτρο της απαλλαγής από τον φόρο ακινήτων προκειμένης της απόκτησης πρώτης κατοικίας, η εφαρμογή του μέτρου αυτού, στο βαθμό που καταλαμβάνει εκτός των Ελλήνων πολιτών και τους Έλληνες το γένος αλλοδαπούς (ομογενείς) θα αντέβαινε στις ρυθμίσεις του Ν. 3304/2005 για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση της ίσης μεταχείρισης.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 του Ν. 3304/2005 «1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος και του άρθρου 5, οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα όσον αφορά:η) την πρόσβαση στη διάθεση και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που διατίθενται (συναλλακτικά) στο κοινό, **συμπεριλαμβανομένης της στέγης**. 2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που προβλέπεται διαφορετική μεταχείριση λόγω ιθαγένειας και δεν θίγουν τις διατάξεις που ρυθμίζουν την είσοδο και την παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών ή ατόμων άνευ υπηκοότητας στην επικράτεια, ούτε τη μεταχείριση που συνδέεται με τη νομική κατάστασή τους ως ιθαγενών τρίτων χωρών ή ατόμων άνευ ιθαγένειας». Καθώς το ζήτημα της στέγης συμπεριλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου και στο βαθμό που η επίμαχη υπουργική απόφαση χορηγεί τη σχετική απαλλαγή και «...σε ομογενείς από την Τουρκία, τη Βόρεια Ήπειρο, την Κύπρο και τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης που κατοικούν στην Ελλάδα», δηλ. σε ελληνικής καταγωγής μη Έλληνες πολίτες, η ρύθμιση αυτή προσκρούει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, καθώς εισάγει ανεπίτρεπτη διάκριση όχι λόγω ιθαγένειας, αλλά λόγω εθνικής καταγωγής.

5. Συμπεράσματα – προτάσεις

Εν όψει λοιπόν των παραπάνω καλούνται οι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών να αναθεωρήσουν τη στάση τους και, ανακαλώντας τις προηγούμενες απορριπτικές τους πράξεις, να επανεξετάσουν αιτήματα αναγνωρισμένων πολιτικών προσφύγων για απαλλαγή της πρώτης κατοικίας από τον φόρο μεταβίβασης, που έχουν τυχόν υποβληθεί καθώς και να εξετάζουν όσα τυχόν υποβληθούν εφ' εξής, ερμηνεύοντας την κείμενη φορολογική νομοθεσία υπό το πρίσμα των διατάξεων της Σύμβασης της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων και του Ν. 3304/2005, αποφεύγοντας την εφαρμογή της κριθείσας από τη νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων ως κείμενης εκτός εξουσιοδότησης διάταξης της 1080792/1428/0013/ΠΟΛ.1162/10.7.1989 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών. Επισημαίνεται δε ότι για λόγους ασφάλειας δικαίου, αλλά και για τον αποτελεσματικό συντονισμό και τη διευκόλυνση των κατά περίπτωση αρμοδίων Δ.Ο.Υ., οι οποίες τελικά καλούνται να εφαρμόσουν τους σχετικούς κανόνες, θα ήταν σκόπιμη η ρητή τροποποίηση της κρίσιμης Υπουργικής Απόφασης.

Με τιμή,

Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Πληροφορίες: Βασίλης Αναστασόπουλος
Τηλ. 210- 72. 89. 830